

Higiēnas prasības dažādās publiskās vietās - jautājumi un atbildes

Publicēts: 19.03.2020.

Kādas ir prasības publiskām tualetes telpām, to nodrošinājumam un skaitam, kā arī uzkopšanas grafikam?

Latvijas Republikas likumdošanā nav konkrēti noteikumi par publisko tualesu skaitu, t.sk. to apbūves blīvumu, pilsētās un citās apdzīvotās vietās. Tomēr ir normatīvie dokumenti, kas regulē publisko tualesu nodrošinājumu sabiedriskos pasākumos un publiskās ēkās:

1) MK 30.04.2013. noteikumu [Nr.240](#) „Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi” 180.p. nosaka, ka „publiskos objektus, tai skaitā publisko pasākumu vietas un atpūtas vietas dabā, nodrošina ar tualetēm, kas iekārtotas, ievērojot vides pieejamības prasības un paredzot vietu papildu tualesu izvietošanai publisko pasākumu norišu laikā”;

2) saskaņā ar MK 19.06.2021. noteikumu [Nr.693](#) „Būvju vispārīgo prasību būvnormatīvs LBN 200-21” (turpmāk – Noteikumi Nr.693) 125.p. „*lekštelpās attālums no visattālākās vietas, kur uzturas cilvēki, līdz tualetēm nedrīkst pārsniegt 75 metrus. Stadionos, arēnās, brīvdabas estrādēs un citās brīvdabas izklaides būvēs attālums no tālākās skatītāju vietas līdz tualetēm nedrīkst pārsniegt 150 metrus*”. Šo noteikumu 3.pielikumā ir noteikts arī sanitāro iekārtu minimālais skaits publiskās ēkās un būvēs (piemēram, tirdzniecības un biroju ēkās, kafejnīcās, stacijās u.c.).

Izskatot citu valstu pieredzi šajā jautājumā, Lielbritānija ir izstrādājusi vadlīnijas, kur rekomendē publisko tualesu izvietošanu tirdzniecības zonās un to pieejamības nodrošināšanu stundu pirms veikalu atvēršanas un stundu pēc veikalu aizvēršanas. Publiskām tualetēm būtu jābūt pieejamām vismaz 12h dienā. Tāpat tiek rekomendēts nodrošināt noteiktas zonas ar tualetēm, kas darbojas 24h diennaktī (blīvi apdzīvotās/ nodarbinātās teritorijās, blakus transportam, brīvā laika pavadīšanas un izklaides vietās). Nepieciešamais publisko tualesu skaits ir atkarīgs no potenciālo apmeklētāju skaita.

Latvijā vietējām pašvaldībām būtu jālemj par to, kur nepieciešamas sabiedriskās tualetes un kādam jābūt to darbības laikam, reaģējot uz sabiedrības pieprasījumu un vajadzībām.

Lai gan prasības tualesu telpu ierīkošanai publiskās telpās un vietās atrunā Noteikumi [Nr.693](#), tie nenosaka tualetes telpu uzturēšanas kārtību un higiēnas piederumu izvietošanu.

. Publisku ēku un to telpu uzturēšana kārtībā un tīrībā ir tās īpašnieka pienākums, bet uzkopšanas grafika izvietošana tualetes telpās drīzāk tiek nodrošināta informēšanas nolūkos par telpas tīrību ēkas apmeklētājiem/ iestādes klientiem. Šī prasība nav obligāta. Jebkurai iestādei būtu nepieciešams nodrošināt sakārtotus darba apstākļus saviem darbiniekiem un kvalitatīvu pakalpojumu sniegšanu saviem klientiem, kas ietver arī atbilstošas vides nodrošināšanu iestādes tualetes telpās.

Higiēnas prasības tualetes telpās ir noteiktas Ministru kabineta noteikumos bērnu izglītības un audzināšanas iestādēm, ārstniecības un sociālās aprūpes iestādēm, dienesta viesnīcām, skaistumkopšanas saloniem, publiskas lietošanas pirtīm un baseiniem.

Kādas ir higiēnas prasības viesnīcām/ viesu mājām un hosteļiem?

Latvijas Republikā pašreiz nav spēkā esoša normatīvā akta, kas noteiktu higiēnas prasības viesnīcām, nav izstrādātas arī īpašas vadlīnijas viesnīcas atvēršanai.

Prasības publisko būvju telpām, t.sk. viesnīcām minētas Ministru kabineta 19.06.2021. noteikumu [Nr.693](#) „Būvju vispārīgo prasību būvnormatīvs LBN 200-21” (piemēram, vides pieejamība, telpu izmēri, sanitāro ierīču skaits).

Attiecībā uz telpu uzturēšanu tīrībā, kārtībā un citu higiēnas prasību nodrošināšanu viesnīcā rekomendējoši variet skatīt Ministru kabineta 11.04.2000. noteikumu [Nr.137](#) „Higiēnas prasības dienesta viesnīcām” prasības.

Kādas ir higiēnas prasības sporta klubiem?

Veselības inspekcija skaidro, ka Latvijas Republikā pašreiz nav spēkā esoša normatīvā akta, kas noteiktu higiēnas prasības sporta klubiem, t.sk. apmeklētāju personīgajai higiēnai. Veselības inspekcija kontrolē higiēnas prasību izpildi atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem publiskās lietošanas pirtīs un peldbaseinos, skaistumkopšanas un tetovēšanas salonos, solārijos, publiskas lietošanas pirtīs un baseinos tajā skaitā, ja tie izvietoti sporta klubos klientu ērtībām.

Sporta klubi savos iekšējos kārtības noteikumos var iekļaut (kas parasti arī tiek darīts) apmeklētāju tiesības, pienākumus un aizliegumus attiecībā uz higiēnas normu ievērošanu konkrētajā sporta klubā, lai pēc iespējas samazinātu infekciju slimību izplatīšanos un riskus apmeklētāju veselībai.

Sporta kluba īpašniekam kā darba devējam attiecībā pret saviem darbiniekiem ir jānodrošina tīrība darba vietās un regulāra darba vietu tīrīšana, ievērojot higiēnas prasības un neradot draudus nodarbināto drošībai un veselībai*. Savukārt atbilstoši Izglītības un zinātnes ministrijas noteiktajam profesiju standartam, fitnesa iestāžu (studiju, centru, klubu) treniņu zāles instruktori un vingrošanas nodarbību instruktori mācību laikā apgūst zināšanas par darba higiēnu un personīgo higiēnu un viņu pienākumos ietilpst ievērot sanitārās un higiēnas prasības telpās, vingrošanas zālē un citās telpās, kā arī informēt klientu par higiēnas prasību ievērošanu fitnesa iestādē.

Būtībā augstāk minētie noteikumi un profesiju standarti netieši nosaka, ka sporta klubos ir jānodrošina pakalpojuma atbilstība higiēnas prasībām.

* Ministru kabineta 28.04.2009. noteikumu [Nr.359](#) „Darba aizsardzības prasības darba vietās” 30.03.p. Par noteikumu ievērošanu atbildīgs ir darba devējs, bet to ievērošanu kontrolē Valsts darba inspekcija.

Vai ir kādi noteikumi, kas sabiedriskajos transportos nosaka gaisa kvalitātes un mikroklimata prasības?

Saskaņā ar likumu „Par pašvaldībām” pašvaldības organizē sabiedriskā transporta pakalpojumus un izdod saistošos noteikumus par sabiedriskā transporta lietošanu.

Veselības inspekcija uzskata, ka sabiedriskā transporta vagonu gaisa kvalitātei būtu jāatbilst iekštelpu gaisa kvalitātes kritērijiem, kurus nosaka Pasaules Veselības organizācijas Gaisa kvalitātes vadlīnijas.

Latvijas Republikā nav izstrādātas higiēnas prasības sabiedriskajam transportam. Saskaņā ar vispārējām higiēnas prasībām sabiedriskā transporta salonos būtu nepieciešams ievērot vismaz šādus gaisa kvalitātes rādītājus: gaisa temperatūra ziemas - rudens periodā nedrīkstētu būt zemāka par 14C, bet vasaras laikā ne vairāk par 26C, nodrošinot vismaz 0,5-1 telpas gaisa apmaiņu vienā stundā, gaisa relatīvo mitrumu robežās no 30-70%. Tomēr ievērot šos gaisa kvalitātes kritērijus sabiedriskajā transportā ir ļoti komplicēti, jo ir ļoti atšķirīga pasažieru uztvere un jutīgums, bez tam jāņem vērā tādi gaisa kvalitātes un sajūtu ietekmējoši kritēriji kā pasažieru skaita izmaiņas dienas laikā, āra gaisa temperatūra, pieturvietu attālums, pasažieru vecums un individuālās īpatnības, apģērbs utt.

<https://www.vi.gov.lv/lv/higienas-prasibas-dazadas-publiskas-vietas-jautajumi-un-atbildes>